

Versiune anonimată

Traducere

C-279/24 - 1

Cauza C-279/24

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

22 aprilie 2024

Instanța de trimitere:

Oberster Gerichtshof (Austria)

Data deciziei de trimitere:

8 aprilie 2024

Recurent:

AY

Intimată:

Liechtensteinische Landesbank (Austria) AG

În cauza inițiată de recurentul AY [*omissis*] împotriva intimetei Liechtensteinische Landesbank (Austria) AG, [*omissis*] Viena 1, [*omissis*], având ca obiect suma de 140 271,10 euro [*omissis*], ca urmare a recursului extraordinar formulat de recurent împotriva hotărârii pronunțate de Oberlandesgericht Wien (Tribunalul Regional Superior din Viena), în calitate de instanță de apel, la 16 iunie 2023 în cauza 3 R 10/23x-70 prin care a fost confirmată hotărârea pronunțată de Handelsgericht Wien (Tribunalul Comercial din Viena) din 18 noiembrie 2022 în cauza 12 Cg 12/20i-62, Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă, Austria), în calitate de instanță de recurs [*omissis*], a dat următoarea

Ordonanță:

I. Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene, în temeiul articolului 267 TFUE, următoarele întrebări în vederea pronunțării unei decizii preliminare:

1) Consecințele juridice ale ordinelor de achiziție a produselor financiare emise de un consumator stabilit în statul A (în speță, Italia), pe baza unei relații

comerciale stabile, către o bancă cu sediul în statul B (în speță, Austria) trebuie apreciate în raport cu legea a cărei aplicare decurge din articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I), atunci când condițiile de aplicare a articolului 6 din Regulamentul Roma I erau îndeplinite la momentul emiterii ordinelor individuale, dar nu și la începutul relației comerciale, iar părțile aleseseră la acel moment legea statului B pentru întreaga relație comercială, în temeiul articolului 3 din Regulamentul Roma I?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, excepția prevăzută la articolul 6 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul Roma I se aplică în cazul în care o bancă deschide conturi, pe baza unui contract, pentru un consumator stabilit în alt stat membru, iar ulterior achiziționează pentru acesta, pe baza ordinelor emise de consumator, produse financiare care sunt creditate în conturile respective, consumatorul putând emite ordinele (și) prin intermediul comunicării la distanță?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare și al unui răspuns negativ la a doua întrebare, alegerea legii aplicabile înainte de îndeplinirea condițiilor de aplicare a articolului 6 din Regulamentul Roma I trebuie considerată abuzivă în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii [omissis] după îndeplinirea acestor condiții, în cazul în care la această alegere nu s-au menționat consecințele juridice prevăzute de articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul Roma I?

II. [omissis] [Suspendarea procedurii]

Motivare:

I. Situația de fapt:

- 1 Datorită experienței profesionale, recurentul, domiciliat în Italia, dispune de o amplă înțelegere a operațiunilor financiare, precum și a piețelor de capital și a piețelor financiare. În contextul prezentei cauze însă, acesta nu a acționat într-un scop care să poată fi considerat ca având legătură cu activitatea sa profesională sau comercială. În anul 2013, el a deschis un cont de depozit de titluri de valoare și un cont curent la banca intimată al cărei sediu se află în Austria. În acest scop, recurentul s-a deplasat la o filială a intimatei din Austria. Contactul i-a fost intermediat de o persoană din mediul său profesional. Ulterior, acesta a transmis din Italia cererea de deschidere a contului semnată de el, precum și „profilurile de client” solicitate de bancă.
- 2 În calitate de client privat, recurentul a optat pentru așa-numita „tranzacție fără consultanță”. „Cererea de deschidere” pe care a semnat-o cuprindea următoarea dispoziție:

„Am luat cunoștință și sunt(em) de acord cu «Condițiile generale privind operațiunile bancare», cu «Condițiile speciale privind operațiunile bursiere și extrabursiere cu opțiune și la termen», precum și cu «Prezentarea generală privind dobânzile și condițiile», toate în versiunea în vigoare, ca bază a relației noastre comerciale prezente și viitoare.»

- 3 „Condițiile generale privind operațiunile bancare”, care i-au fost comunicate în prealabil, conțineau următoarea dispoziție:

„Toate raporturile juridice dintre client și instituția de credit sunt reglementate de legea austriacă.”

- 4 Pe parcursul relației comerciale, profilul de client al recurentului a fost actualizat de mai multe ori. Acesta a optat constant, în mod specific, pentru „tranzacția fără consultanță” pentru a putea efectua liber plasamentele, după cum consideră de cuviință, fără consultanță prealabilă din partea intimatei.
- 5 În lunile septembrie 2015 și iunie 2016, recurentul a achiziționat, prin intermediul intimatei, obligațiuni negarantate (*exchange traded notes, ETN*) pe care le-a vândut cu profit în luna iulie 2016. Recurentul nu a solicitat consultanță nici cu privire la aceste achiziții, ci a luat decizia privind achiziția exclusiv pe baza informațiilor dintr-un articol de presă.
- 6 În luna octombrie 2016, a avut loc la Padova un eveniment organizat de o întreprindere italiană la care au participat investitori instituționali și privați, printre care și recurentul. Directorul întreprinderii a prezentat printre altele un fond al cărui portofoliu conținea obligațiunile menționate mai sus. La acest eveniment a fost prezent și un angajat al băncii intime. Acesta nu a prezentat nici fondul menționat, nici alte produse financiare, ci a prezentat doar banca intimată.
- 7 Din luna octombrie 2017 până în luna februarie 2018, recurentul a achiziționat din proprie inițiativă, prin intermediul intimatei, participații suplimentare în obligațiuni (ETN). Recurentul a mandatat intimata prin telefon sau prin e-mail. Evenimentul din luna octombrie 2016 nu a avut nicio influență asupra deciziilor sale de cumpărare. În plus, în luna octombrie 2017, recurentul a achiziționat prin intermediul intimatei, pe baza unui ordin scris, participații la fondul care fusese prezentat cu ocazia evenimentului. Documentul de informare a clienților cu privire la acest fond era disponibil pe site-ul internet al intimatei.
- 8 Banca intimată nu a furnizat servicii de consultanță (nici) începând cu anul 2017; a fost vorba în continuare – astfel cum a dorit în mod expres recurentul – despre „tranzacții fără consultanță”. Părțile nu au contestat faptul că achiziția a fost efectuată în cadrul unui „contract de comision”. Acest lucru este înțeles de instanța de trimitere în sensul că banca a achiziționat produsele financiare pe seama recurentului și a creditat contul acestuia de titluri de valoare deținut la bancă.

II. Concluziile și argumentele părților:

- 9 **Recurentul** susține că a suferit o pierdere financiară ocazionată de achiziționarea de obligațiuni și de participații la fond începând cu anul 2017 și solicită intimății o despăgubire în cuantum de 140 271,10 euro ca urmare a unor erori în materie de consultanță și de informare [*omissis*]. Intimata și-ar fi direcționat activitățile către Italia. Alegerea legii austriece ar fi inadmisibilă, „cu atât mai mult cu cât dispozițiile Codice Civile și ale CDC (articolul 67 [18] din Legea italiană privind protecția consumatorilor) sunt mult mai favorabile decât dispozițiile austriece în vigoare cu privire la acest aspect”. Intimata ar fi încălcat obligațiile de informare „în sensul articolelor 21 și 23 din Decretul legislativ TUF 58/98 (Legea consolidată privind finanțele)”. În cazul încălcării obligațiilor precontractuale și a obligațiilor de informare prevăzute de aceste dispoziții, contractul ar fi nul.

Intimata a obiectat în sinteză că legea austriacă este aplicabilă ca urmare a alegerii valabile a legii aplicabile. Recurentul nu ar fi recurs la consultanță în materie de investiții, ci ar fi optat pentru efectuarea tranzacțiilor ca „tranzacții fără consultanță”. Intimata ar fi efectuat doar tranzacțiile individuale mandatate. Plasamentul ar fi fost „adecvat” pentru recurent. Prin urmare, intimata nu ar trebui să răspundă în temeiul legii austriece.

III. Procedura desfășurată până în prezent:

- 10 **Instanțele de grad inferior de jurisdicție** au respins cererea recurentului. Acestea au pornit de la premisa aplicării legii austriece în temeiul acordului privind alegerea legii aplicabile. Depozitul de titluri de valoare și contul de compensare al recurentului de la intimată ar fi deschise în Austria. În calitate de client „fără consultanță”, acesta nu ar fi recurs în Italia nici la consultanță în materie de investiții, nici la alte servicii ale intimății. Alegerea efectuată a legii aplicabile ar fi „de asemenea admisibilă în lumina articolului 6 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul Roma I”. În temeiul legii austriece, în privința unui client „fără consultanță”, intimata ar fi fost obligată să efectueze doar un „test privind caracterul adecvat” în conformitate cu articolul 45 din Wertpapieraufsichtsgesetz 2007 [Legea privind supravegherea valorilor mobiliare din 2007, denumită în continuare pe scurt „WAG 2007”; devenit articolul 57 din Wertpapieraufsichtsgesetz 2018 (Legea privind supravegherea valorilor mobiliare din 2018, denumită în continuare pe scurt „WAG 2018”)] –, iar nu un test de aptitudine în conformitate cu articolul 44 din WAG 2007 (devenit articolul 56 din WAG 2018) – în ceea ce privește cunoștințele și experiența recurentului în legătură cu produsele și să obțină informațiile necesare în acest scop. Intimata nu ar fi încălcat nicio obligație în această privință și, prin urmare, nu ar fi răspunzătoare pentru pierderile suferite de recurent.
- 11 **Oberster Gerichtshof** trebuie să se pronunțe în prezent asupra recursului formulat de recurent. Acesta susține în sinteză că, în urma prezentării intimății la evenimentul din luna octombrie 2016 de la Padova, aceasta și-a oferit în mod activ

serviciile în Italia, direcționându-și astfel activitățile către piața italiană, în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul Roma I. După acest eveniment, recurentul ar fi emis ordinul privind achiziția de participații suplimentare în obligațiuni, precum și de participații la fond; recurentul solicită despăgubiri numai cu privire la aceste achiziții – ulterioare evenimentului –. Clauza privind alegerea legii aplicabile cuprinsă în Condițiile generale ar fi abuzivă din cauza lipsei de transparență în cadrul tranzacțiilor cu consumatorii și, prin urmare, nu ar fi aplicabilă în cazul în care recurentului – precum în speță – nu i-a fost indicat că, în calitate de consumator, s-ar putea prevala, în temeiul articolului 6 alineatul (2) din Regulamentul Roma I, de protecția dispozițiilor imperative ale legislației în vigoare în țara în care își are reședința obișnuită. Dispozițiile legale austriece i-ar fi mult mai puțin favorabile decât cele din legislația italiană. Excepția prevăzută la articolul 6 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul Roma I nu ar fi aplicabilă, întrucât intimata dispunea de un site internet în limba engleză pe care, în calitate de consumator italian, avea posibilitatea să consulte toate tranzacțiile din cont, să imprime extrase de cont și să primească informații, avize și analize. Acest serviciu de investiții ar fi furnizat online în Italia, statul de reședință al recurentului, fără a fi necesară prezența sa fizică în Austria. Prin urmare, în temeiul articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul Roma I, legea italiană s-ar aplica contractelor de servicii financiare încheiate cu recurentul în calitate de consumator.

IV. Temeiuri juridice:

- 12 Considerentele (7) și (25) ale Regulamentului Roma I au următorul cuprins:

„(7) Domeniul de aplicare material și dispozițiile prezentului regulament ar trebui să fie concordante cu Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială («Bruxelles I») și cu Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale («Roma II»).

[...]

(25) În țara în care își au reședința obișnuită, consumatorii ar trebui să fie protejați prin norme de la care să nu se poată deroga prin convenție, cu condiția ca respectivul contract cu consumatorii să fi fost încheiat în cadrul activităților comerciale sau profesionale desfășurate de către un profesionist în țara respectivă. [...]”

- 13 Dispozițiile relevante din Regulamentul Roma I au următorul cuprins:

„Articolul 3

Libertatea de alegere

(1) *Contractul este guvernat de legea aleasă de către părți. Această alegere trebuie să fie expresă sau să rezulte, cu un grad rezonabil de certitudine, din clauzele contractuale sau din împrejurările cauzei. Prin alegerea lor, părțile pot desemna legea aplicabilă întregului contract sau numai unei părți din acesta. [...]*

Articolul 6

Contractele încheiate cu consumatorii

(1) *Fără a aduce atingere articolelor 5 și 7, contractul încheiat de o persoană fizică într-un scop care poate fi considerat ca neavând legătură cu activitatea sa profesională («consumatorul») cu o altă persoană, care acționează în exercitarea activității sale profesionale («profesionistul»), este reglementat de legea statului în care își are reședința obișnuită consumatorul, cu condiția ca profesionistul:*

(a) *să își desfășoare activitatea comercială sau profesională în țara în care își are reședința obișnuită consumatorul sau*

(b) *prin orice mijloace, să își direcționeze activitățile către țara în cauză sau către mai multe țări, printre care și țara în cauză, și ca respectivul contract să se înscrie în sfera activităților respective.*

(2) *Fără a aduce atingere alineatului (1), părțile pot alege legea aplicabilă unui contract care îndeplinește cerințele prevăzute la alineatul (1), în conformitate cu articolul 3. Cu toate acestea, o astfel de alegere nu poate priva consumatorul de protecția acordată acestuia prin dispoziții de la care nu se poate deroga prin convenție, în temeiul legii care, în lipsa unei alegeri, ar fi fost aplicabilă în conformitate cu alineatul (1).*

[...]

(4) *Alineatele (1) și (2) nu se aplică următoarelor contracte:*

(a) *contractelor de prestări servicii în temeiul cărora serviciile sunt prestate consumatorului exclusiv într-o altă țară decât în cea în care acesta își are reședința obișnuită;*

[...]

- 14 Potrivit articolului 3 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii [omissis]:

„O clauză contractuală care nu s-a negociat individual se consideră ca fiind abuzivă în cazul în care, în contradicție cu cerința de bună-credință,

provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului.”

- 15 Articolul 879 alineatul (3) din Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (Codul civil austriac, denumit în continuare „ABGB”) prevede:

„O clauză contractuală care figurează în condițiile generale sau în contracte de adeziune și nu prevede una dintre obligațiile principale ale părților este nulă dacă, având în vedere toate împrejurările, o prejudiciază în mod grav pe una dintre părți.”

V. Întrebările preliminare:

- 16 Recurentul a acționat în calitate de consumator atât la stabilirea relației comerciale, cât și la momentul emiterii ordinelor în litigiu privind achiziția de produse financiare. Cu toate acestea, după cum se va explica mai jos, cerințele prevăzute la articolul 6 din Regulamentul Roma I nu erau încă îndeplinite la momentul stabilirii relației comerciale, întrucât, la acel moment, intimata nu desfășurase sau nu își direcționase încă nicio activitate către Italia. Potrivit Oberster Gerichtshof, de aici decurg trei întrebări privind interpretarea dreptului Uniunii, al căror răspuns poate conduce la rezultate diferite în ceea ce privește legea aplicabilă.

1. Cu privire la prima întrebare:

- 17 1.1. Mai întâi, trebuie să se stabilească dacă îndeplinirea condițiilor prevăzute la articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul Roma I în cursul unei relații comerciale stabile stabilite anterior conduce la aplicarea consecințelor juridice prevăzute de această dispoziție în privința operațiunilor ulterioare. În cazul unui răspuns negativ, legea austriacă ar fi în orice caz aplicabilă în prezenta cauză ca urmare a alegerii legii aplicabile efectuate la începutul relației comerciale.
- 18 1.2. La începutul relației comerciale, părțile au ales în mod valabil legea austriacă.
- 19 În conformitate cu dispozițiile coroborate ale articolului 3 alineatul (5) și ale articolului 10 alineatul (1) din Regulamentul Roma I, efectuarea alegerii privind legea aplicabilă trebuia să fie apreciată în raport cu dreptul austriac și, prin urmare printre altele în raport cu articolul 879 alineatul (3) din ABGB. Această dispoziție transpune articolul 3 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE și trebuie interpretată, așadar, în conformitate cu directiva. Cu toate acestea, articolul 3 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE și, prin urmare, articolul 879 alineatul (3) din ABGB nu s-au opus validității alegerii legii aplicabile din următoarele motive:
- 20 Desigur, o clauză care figurează în condițiile generale de vânzare ale unui profesionist, care nu a făcut obiectul unei negocieri individuale, potrivit căreia legea statului membru în care se află sediul profesionistului în cauză este

aplicabilă contractului în discuție, este abuzivă, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE, atunci când îl induce în eroare pe consumatorul respectiv, dându-i impresia că doar legea acestui stat membru se aplică contractului, fără a-l informa despre faptul că beneficiază de asemenea, în temeiul articolului 6 alineatul (2) din Regulamentul Roma I, de protecția pe care i-o asigură dispozițiile imperative ale dreptului care ar fi aplicabil în lipsa acestei clauze (Hotărârea Curții C-191/15, *Verein für Konsumenteninformation*, ECLI:EU:C:2016:612, punctul 71), și anume cele ale legii țării în care are reședința obișnuită (Hotărârea Curții C-821/21, *Club La Costa* și alții, ECLI:EU:C:2023:672, punctul 72).

- 21 Totuși, acest lucru presupune aplicabilitatea articolului 6 din Regulamentul Roma I. Această situație nu s-a regăsit însă în speță la momentul alegerii legii aplicabile. După intermedierea contactului de către o persoană din mediul său profesional, recurentul s-a deplasat la o filială a intimatei din Austria în scopul de a stabili relația comercială. Este adevărat că acesta a semnat ulterior, la domiciliul său din Italia, un profil de client transmis de intimată și „cererea de deschidere” a contului curent și a contului de depozit de titluri de valoare. Cu toate acestea, nu există niciun indiciu că, în afara transmiterii acestor documente, intimata ar fi desfășurat o activitate profesională sau comercială în Italia sau că și-ar fi direcționat activitatea către Italia în vreun fel. O astfel de activitate care conduce la aplicarea articolului 6 din Regulamentul Roma I nu ar exista decât dacă ar reieși din împrejurări că, dincolo de această situație (așadar, mai general), intimata ar fi avut intenția de a încheia contracte cu consumatorii din statul recurentului [Hotărârea Curții în cauzele conexe C-585/08 și C-144/09, *Pammer și Hotel Alpenhof*, ECLI:EU:C:2010:740, punctul 92 (cu privire la articolul 15 din Regulamentul Bruxelles I); a se vedea de asemenea OGH 1 Ob 158/09f, punctul 5, cu privire la lipsa de relevanță a faptului că s-au trimis o singură dată cataloage]. La momentul începerii relației comerciale nu a existat niciun temei pentru aceasta în situația de fapt.
- 22 Prin urmare, potrivit Oberster Gerichtshof, condițiile de aplicare a articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul Roma I nu erau îndeplinite la începerea relației comerciale. Nu a existat, așadar, niciun motiv și nicio obligație pentru intimată de a menționa această dispoziție în clauza privind alegerea legii aplicabile. Nu pot fi identificate nici alte motive pentru constatarea caracterului abuziv al acesteia, cu atât mai mult cu cât legea austriacă ar fi trebuit să se aplice relației comerciale (prestarea de servicii bancare) chiar și în lipsa alegerii legii aplicabile în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul Roma I.
- 23 1.3. Potrivit modului său clar de redactare, clauza privind alegerea legii aplicabile acoperă și operațiunile viitoare din cadrul relației comerciale. Cu toate acestea, după începerea relației comerciale, banca a adoptat un comportament care îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul Roma I. Astfel, prin participarea la evenimentul din Italia, aceasta și-a direcționat activitatea către statul consumatorului [punctul (a) de mai jos], iar ordinele ulterioare ale recurentului intră în sfera acestei activități [punctul (b) de mai jos].

- 24 (a) Intimata și-a direcționat activitatea (cel puțin) către Italia.
- 25 Termenul „a direcționa” este utilizat în același mod la articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul Roma I ca și la articolul 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 44/2001 și, în prezent, la articolul 17 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 1215/2012. Potrivit considerentului (7) al Regulamentului Roma I, interpretarea dispozițiilor acestui regulament trebuie să fie concordantă cu cea a regulamentelor menționate, astfel încât jurisprudența Curții referitoare la această normă de competență poate fi aplicată și în speță.
- 26 Potrivit acestei jurisprudențe (Hotărârea Curții C-585/08 și C-144/09, *Pammer și Hotel Alpenhof*, ECLI:EU:C:2010:740, punctul 75 și următorul), există direcționare atunci când comerciantul și-a manifestat intenția de a stabili relații comerciale cu consumatorii din unul sau mai multe alte state membre, printre care figurează cel pe teritoriul căruia este domiciliat consumatorul. Prin urmare, înainte de încheierea eventuală a contractului cu acest consumator, trebuie să existe indicii care să demonstreze că respectivul comerciant intenționa să intre în relații comerciale cu consumatorii domiciliați în alte state membre, printre care cel pe teritoriul căruia este domiciliat acest consumator, în sensul că era dispus să încheie un contract cu acești consumatori.
- 27 Pe această bază, nu există nicio îndoială, în speță, că banca intimată și-a „direcționat” activitatea către statul consumatorului ca urmare a faptului că un angajat a prezentat-o cu ocazia unui eveniment organizat în Italia. Astfel, din punct de vedere realist, această prezentare putea servi doar la încheierea unor operațiuni noi sau ulterioare cu clienți care au fost prezenți la eveniment. Având în vedere că la eveniment au participat și investitorii privați și că nu există niciun indiciu că intimata nu ar fi fost la curent cu acest lucru, respectiva direcționare a vizat de asemenea încheierea de contracte cu consumatorii.
- 28 (b) Ordinele ulterioare ale recurentului au intrat de asemenea în sfera acestei activități.
- 29 În acest context, nu este necesară o legătură de cauzalitate între activitatea direcționată către statul consumatorului și încheierea concretă a contractului; este suficient ca activitatea să fi vizat, în general, încheierea unor astfel de contracte [a se vedea Hotărârea Curții C-218/12, *Emrek*, ECLI:EU:C:2013:666, punctul 32 – cu privire la articolul 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul Bruxelles I]. Aceasta a fost situația, deoarece achiziționarea de produse financiare este o operațiune bancară tipică a cărei încheiere a fost vizată de prezentarea băncii. Dat fiind că existența unei legături de cauzalitate între activitate și contractul încheiat ulterior nu este determinantă, este lipsit de relevanță, din punctul de vedere al normelor de conflict, că relația comercială cu recurentul exista deja și că, la momentul evenimentului din Italia, banca nu și-a promovat anumite produse financiare.

- 30 1.4. În consecință, intimata a adoptat un comportament care, în sine, ar trebui să conducă la aplicarea articolului 6 din Regulamentul Roma I. Se ridică problema totuși dacă acest lucru este valabil și atunci când ordinele sunt emise în cadrul unei relații comerciale stabile pentru care părțile – precum în speță – au efectuat o alegere valabilă a legii aplicabile la începutul respectivei relații.
- 31 Încrederea băncii intimată în validitatea alegerii legii aplicabile care conduce la aplicarea legii austriece pledează împotriva acestei ipoteze. Desigur, ar putea exista îndoieli cu privire la faptul că această încredere este demnă de protecție în cazul în care, după încheierea acestei convenții – precum în speță –, banca intră pe piața statului consumatorului și, prin urmare, trebuie să se aștepte ca legea acestui stat să se aplice cel puțin în privința noilor contracte. Cu toate acestea, în speță, ar putea prezenta relevanță aspectul că banca era obligată să execute ordinele: este adevărat că, în conformitate cu condițiile generale, banca trebuia să execute ordinele (în situația îndeplinirii celorlalte condiții) numai dacă clientul ar fi convenit cu ea în legătură cu acest lucru (partea generală a condițiilor I. B. 1. nr. 2 alineatul 2). Or, o astfel de convenție privind emiterea ordinelor prin intermediul unui mijloc de telecomunicații a fost încheiată de recurent cu intimata la 26 septembrie 2013. Această obligație pledează mai degrabă în favoarea protecției încrederii băncii în validitatea (fără restricții a) alegerii legii aplicabile.
- 32 O concluzie similară ar putea fi eventual dedusă din Hotărârea C-135/15, *Nikiforidis*, ECLI:EU:C:2016:774, cu privire la articolul 28 din Regulamentul Roma I: în aceasta, Curtea a declarat că intrarea în vigoare a Regulamentului Roma I determină aplicabilitatea acestuia în privința unui contract încheiat anterior numai în măsura în care respectivul contract a suferit o modificare de asemenea amployare încât trebuie să se considere că există un nou contract. Această apreciere ar putea fi transpusă în cazul în care – precum în speță – condițiile de aplicare a articolului 6 din Regulamentul Roma I sunt îndeplinite după încheierea contractului. Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că, în speță, ceea ce se examinează nu este un contract cu executare succesivă în sens strict (de exemplu, un contract de muncă precum în Hotărârea *Nikiforidis*), ci o relație comercială reglementată prin contract în cadrul căreia sunt emise și executate ordine individuale independente.
- 33 1.5. Prin urmare, se solicită Curții să răspundă la întrebarea dacă consecințele juridice ale unui ordin de achiziție a unui produs financiar emis de un consumator, pe baza unei relații comerciale stabile, către o bancă și executat de aceasta trebuie apreciate în raport cu legea a cărei aplicare decurge din articolul 6 din Regulamentul Roma I atunci când condițiile de aplicare a acestei dispoziții nu erau încă îndeplinite la începutul relației comerciale, iar părțile efectuaseră, la acel moment, o alegere (globală) a legii aplicabile în temeiul articolului 3 din Regulamentul Roma I.

2. Cu privire la a doua întrebare:

- 34 2.1. Dacă articolul 6 din Regulamentul Roma I este în principiu aplicabil, se ridică problema suplimentară privind aspectul dacă sunt îndeplinite condițiile pentru excepția prevăzută la articolul 6 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul Roma I. Potrivit acestei dispoziții, articolul 6 alineatele (1) și (2) din acest regulament nu se aplică „contractelor de prestări servicii în temeiul cărora serviciile sunt prestate consumatorului exclusiv într-o altă țară decât în cea în care acesta își are reședința obișnuită”. Un contract privind achiziția de titluri de valoare pe seama clientului trebuie considerat un contract de prestări servicii în sensul articolului 6 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul Roma I.
- 35 2.2. Curtea de Justiție a Uniunii Europene s-a pronunțat cu privire la această dispoziție în Hotărârea C-272/18, *Verein für Konsumenteninformation*, ECLI:EU:C:2019:827.
- 36 Faptele în litigiu în cauza respectivă priveau achiziționarea de participații în comandită prin intermediul unei întreprinderi stabilite în străinătate care acționa în calitate de administrator fiduciar. Consumatorii plăteau sumele care urmau să fie investite într-un cont fiduciar din statul consumatorului, întreprinderea își îndeplinea obligațiile de informare decurgând din contractul de fiducie prin trimiterea de rapoarte în statul consumatorului, iar dividendele erau plătite în conturi din statul consumatorului. De asemenea, întreprinderea dispunea de un site internet destinat consumatorilor austrieci pe care aceștia puteau să consulte informații și să își exercite dreptul de vot.
- 37 În opinia Curții, trebuia să se verifice dacă rezulta din însăși „natura” serviciilor convenite că acestea nu puteau fi prestate, în ansamblul lor, decât în afara statului în care consumatorul își are reședința obișnuită (punctul 51). În cazul în care realizarea materială a prestației s-ar situa într-o țară diferită de cea în care consumatorul „beneficiază” de această prestație, ar trebui să se considere că serviciile nu sunt prestate „exclusiv” în afara statului consumatorului decât atunci când acesta din urmă nu ar avea nicio posibilitate să obțină beneficiul din această prestație în statul de reședință și ar trebui să se deplaseze în acest scop în străinătate (punctul 52). Acest lucru nu a fost constatat în cauza respectivă (punctul 53).
- 38 2.3. În speță, faptul că recurentul a putut să emită ordinele prin intermediul comunicării la distanță (telefon, e-mail) din Italia pledează împotriva realizării „exclusive” a prestației în Austria. Mai mult, recurentul dispunea de site-ul internet al intimatedei și în limba engleză, unde și-a putut consulta conturile potrivit afirmațiilor necontestate în această privință; în plus, este de presupus că banca a comunicat recurentului și informații cu privire la executarea ordinelor sale.
- 39 Cu toate acestea, nu este neapărat posibil ca Hotărârea C-272/18 să fie transpusă în speță. Astfel, în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, era necesară examinarea unui contract de fiducie, administratorul fiduciar intimat trebuind, fără

nicio îndoială, să furnizeze prestații de care consumatorul a beneficiat în statul în care își avea reședința obișnuită (primirea sumelor care urmau să fie investite într-un cont deschis în acest stat, permiterea participării la formarea voinței societăților prin intermediul unui site internet creat pentru acest stat, transferul veniturilor din plasamente către acest stat). În cazul de față, în schimb, în statul băncii au fost deschise în esență (doar) un cont și un depozit, iar produsele financiare achiziționate de bancă la ordinul clientului au fost creditate în acest stat. Astfel, s-ar putea pune întrebarea dacă recurentul a „beneficiat” în mod efectiv în statul său – și anume în Italia – de aceste prestații (C-272/18, punctul 52). În această privință, posibilitatea emiterii ordinelor de la distanță și comunicarea informațiilor ar putea fi considerate simple elemente secundare care nu se opun aplicării articolului 6 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul Roma I.

- 40 2.4. Potrivit Oberster Gerichtshof, este logic, desigur, ca prezenta situație să fie tratată în același mod precum cea pe care Curtea de Justiție a Uniunii Europene a fost chemată să o examineze în cauza C-272/18. Opinia contrară nu este însă exclusă. Pentru acest motiv, Curtea de Justiție a Uniunii Europene este din nou invitată să interpreteze articolul 6 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul Roma I. În cazul în care această interpretare ar conduce la aplicabilitatea dispoziției menționate, cauza ar trebui examinată exclusiv în temeiul legii austriece.

3. Cu privire la a treia întrebare:

- 41 3.1. În schimb, în cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare și al unui răspuns negativ la a doua întrebare, articolul 6 din Regulamentul Roma I este aplicabil. Potrivit alineatului (1) al dispoziției menționate, acest lucru conduce, în principiu, la aplicarea legii statului în care își are reședința obișnuită consumatorul, în speță, legea italiană. Cu toate acestea, este posibilă o alegere a legii aplicabile. Potrivit articolului 6 alineatul (2) din Regulamentul Roma I, aceasta nu poate însă priva consumatorul de protecția acordată acestuia prin dispozițiile imperative ale dreptului statului său de reședință.
- 42 3.2. Problema care se ridică în prezenta cauză este, așadar, dacă alegerea legii aplicabile efectuată de părți trebuie respectată în continuare, deși la această alegere nu se menționează – în sensul Hotărârii C-191/15, *Verein für Konsumenteninformation*, ECLI:EU:C:2016:612 – consecințele juridice prevăzute de articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul Roma I (a se vedea punctul 1.2 de mai sus). S-ar putea susține că, deși alegerea legii aplicabile nu a fost inițial criticabilă, în prezent însă aceasta poate fi considerată abuzivă potrivit articolului 3 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE. În acest caz, potrivit articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul Roma I, ar trebui să se aplice în mod global legea italiană. În schimb, dacă este negat caracterul abuziv, ar trebui să se aplice legea austriacă datorită alegerii legii aplicabile în temeiul articolului 6 alineatul (2) din Regulamentul Roma I, prevalând totuși dispozițiile mai favorabile din legislația italiană.

- 43 3.3. Pentru acest motiv, Curtea de Justiție a Uniunii Europene este invitată să răspundă și la întrebarea dacă alegerea legii aplicabile înainte de îndeplinirea condițiilor de aplicare a articolului 6 din Regulamentul Roma I trebuie considerată abuzivă în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii [omissis] după îndeplinirea acestor condiții, în cazul în care la această alegere nu s-au menționat consecințele juridice prevăzute de articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul Roma I.

VI. Aspecte procedurale:

44 [omissis]

45 [omissis]

Oberster Gerichtshof

Viena, 8 aprilie 2024

[omissis]

DOCUMENT DELIBERU